

Helena Wyligąła

Uniwersytet Dolnośląski DSW we Wrocławiu
helena.wyligala@dsw.edu.pl
<https://orcid.org/0000-0001-6649-1971>

W cieniu toczącej się od ponad roku wojny rosyjsko-ukraińskiej powstał kolejny numer *Rocznika Bezpieczeństwa Międzynarodowego*. To już łącznie 17 woluminów wydawanych regularnie od 2006 r. (od 2014 r. dwa numery rocznie). Na czele tego procesu od samego początku stał w roli redaktora naczelnego prof. dr hab. Piotr Mickiewicz, pomysłodawca czasopisma, integrujący wokół siebie zgrany zespół redakcyjny, ale także duże grono znakomitych recenzentów. Czasopismo przez cały ten okres było i jest otwarte na prezentację autorских badań naukowych, różnych stanowisk i krytyczną ocenę rzeczywistości w zakresie bezpieczeństwa i polityki – zarówno w wymiarze międzynarodowym, jak i krajowym. Z początkiem 2023 r. nastąpiła w Redakcji *Rocznika* zmiana. Funkcję redaktorki naczelnej przejęła dr hab. prof. Uniwersytetu Dolnośląskiego DSW Helena Wyligąła, pracująca stale z czasopismem od 2019 r., zaś rolę sekretarza przyjął dr Tomasz Pawłuszko z Uniwersytetu Opolskiego. Pragniemy kontynuować i rozwijać koncepcję czasopisma stworzoną przez prof. Piotra Mickiewicza, który pozostaje w czasopiśmie jako członek jego Naukowej Rady Redakcyjnej.

Piotrze, w imieniu Redakcji, własnym i wszystkich poprzednich jej członków, dziękuję Ci za wytyczenie w ciągu ostatnich 16 lat drogi, dzięki której nasza praca w środowisku naukowym i profesjonalnym może być obecnie kontynuowana i skierowana na podjęcie nowych wyzwań rozwojowych, w tym umiędzynarodowienia i stałego podnoszenia jakości.

Obserwowane przez opinię publiczną tragiczne w skutkach wydarzenia i zbrodnie wojenne na froncie wojny rosyjskiej w Ukrainie, dotyczące żołnierzy, ale także ludności cywilnej oraz środowiska naturalnego, nakazują podejmowanie nowych tematów związanych z reagowaniem na konflikty zbrojne. W tym zakresie w niniejszym numerze *Rocznika Bezpieczeństwa Międzynarodowego*

dozwego prezentujemy artykuł autorstwa R. Kurala i E. Hryhorowicza dotyczący reakcji państw regionu Zatoki Perskiej na wojnę rosyjsko-ukraińską (*The Stance of Saudi Arabia, the United Arab Emirates, and Qatar on Russia's Invasion of Ukraine*). Mimo geograficznego oddalenia, wojna oddziałuje na rynek energii i stabilność gospodarczą analizowanych państw: Arabii Saudyjskiej, Zjednoczonych Emiratów Arabskich (ZEA) i Kataru, co autorzy potwierdzają z pomocą teorii regionalnych kompleksów bezpieczeństwa. Państwa te zajmują pozycję zachowawczą, będąc zakładnikiem gry interesów Rosji i Stanów Zjednoczonych w Zatoce Perskiej. W artykule M. Guziaka i Z. Bastrzyk podjęty został temat wpływu konfliktu zbrojnego na sektor ochrony zdrowia. Zagadnienie to jest rzadko analizowane w polskim piśmiennictwie, a przecież ataki skierowane w infrastrukturę – tu w sektor zdrowia – okazują się istotnym czynnikiem osłabiającym potencjał walczącego państwa. Autorzy, na tle wojny rosyjsko-ukraińskiej, kreślą obraz systemu służby zdrowia w permanentnym kryzysie, gdzie deficyt sił i środków osłabia nie tylko poziom możliwości obronnych, ale i kondycję społeczną: zaniechane są programy profilaktyczne, opóźniona diagnostyka, przerwane procesy terapeutyczne i badania kliniczne, rośnie obciążenie psychiczne populacji, brakuje leków i personelu medycznego, itd. Autorzy analizy *Sektor ochrony zdrowia w obliczu konfliktu zbrojnego* konkludują, iż ochrona i odbudowa systemu opieki zdrowotnej jest w sytuacji wojny i po jej zakończeniu procesem niezwykle złożonym i długotrwałym.

Dwa kolejne artykuły w RBM nr 1/2023 dotyczą edukacji dla bezpieczeństwa (EdB). Skala i charakter współczesnych zagrożeń wykluczają możliwość ich całkowitej eliminacji, dlatego uzasadnione są działania edukacyjne ukierunkowane na rozwijanie wiedzy i umiejętności w zakresie radzenia sobie w sytuacjach trudnych, promowanie wartości bezpieczeństwa oraz przeciwdziałanie zagrożeniom. W pierwszym opracowaniu, pt. *Wybrane formy edukacji dla bezpieczeństwa w niektórych państwach europejskich* K. Sikora-Wojtarowicz analizuje praktyki edukacyjne w Republice Federalnej Niemiec, Królestwie Hiszpanii, Federacji Rosyjskiej, Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej. Autorka na podstawie analizy dokumentów charakteryzuje ich formy, identyfikuje kluczowe obszary edukacyjnych działań formalnych i pozaformalnych oraz wskazuje możliwości implementacji niektórych rozwiązań do rodzimego sektora edukacji dla bezpieczeństwa. Konstatuje, że EdB głównie koncentruje się na doskonaleniu sposobów udzielania pierwszej pomocy, jednak wymogiem współczesnych czasów jest szersze i interdyscyplinarne promowanie kultury bezpieczeństwa. Drugi artykuł pt. „*Litwinów zlikwidować, Łotyszów wypuścić*”. *Wileńszczyzna 1944* ma nieco inny charakter, dlatego umieściliśmy go w sekcji Materiały, gdyż może służyć jako źródło do

analiz taktyki wojskowej. T. Balbus, na podstawie detalicznej kwerendy archiwalnej, opisuje w nim tragiczne egzekucje jeńców dokonywane przez brygadę por. Gracjana Froga „Szczerbca” pod Wilnem, w czasie bojowej działalności tegoż oddziału Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej.

Kolejna para artykułów to Debiuty młodych naukowców, których *Rocznik* wspiera nie tylko przez możliwość publikacji badań, ale przede wszystkim wpływając w procesie recenzyjnym na poprawę jakości zgłaszanych opracowań. M. Mucha zaprezentował w artykule pt. *Międzynarodowe mechanizmy pomocy krajom dotkniętym katastrofą oraz działania ratownicze zespołów poszukiwawczo-ratowniczych na przykładzie misji polskiej ciężkiej grupy poszukiwawczo-ratowniczej po trzęsieniu ziemi w Turcji* oparte na jego doświadczeniu zawodowym działania jednostek ratowniczych w sytuacji kryzysu humanitarnego. Studium przypadku stanowiło trzęsienie ziemi w Turcji i Syrii z lutego 2023 r. i na jego tle autor analizuje najważniejsze aspekty funkcjonowania międzynarodowych systemów ochrony ludności i kluczowe etapy działań ratowniczych prowadzonych przez grupę z Polski (HUSAR Poland). Tematyka nie tylko aktualna, ale rzadko z perspektywy empirycznej prezentowana na łamach czasopism. Debiutancki artykuł K. Wydymus dotyczy uwarunkowań rozwoju chińskiej branży *e-commerce*. W anglojęzycznym opracowaniu pt. *Modern Approach to E-commerce in China Based on WeChat as an Example of an All-In-One ‘Super App’* ukazuje ona obszar globalnej rywalizacji gospodarczej, w której tempo rozwoju nowoczesnych aplikacji staje się czynnikiem określającym nowoczesną potęgę państw. Na podstawie wywiadów z przedsiębiorcami i przykładzie aplikacji *WeChat* autorka kreśli perspektywy rozwoju chińskiego rynku *e-commerce*, który mimo swojej specyfiki i faktu, iż powstawał w warunkach cenzury, obecnie wyznacza światowe trendy.

W tegorocznym numerze 1 *Rocznika* prezentujemy ponadto recenzję autorstwa T. Pawłuszki, omawiającego najnowszą publikację książkową zespołu badawczego prof. Romana Kuźniara na temat wpływu wojny rosyjsko-ukraińskiej na politykę bezpieczeństwa Polski. Ponadto w Kronice naukowej odnotowujemy ważne wydarzenia dla rozwoju dyscyplin: nauk o bezpieczeństwie oraz stosunków międzynarodowych, które miały miejsce w pierwszej połowie tego roku. Prezentujemy także relację z ciekawej konferencji edukacyjnej z serii „Bezpieczna Młodzież”, której zespół badaczy i wykładowców Uniwersytetu Dolnośląskiego DSW we Wrocławiu jest wieloletnim organizatorem.

Na koniec pragnę gorąco zachęcić wszystkich Czytelników do lektury tego numeru *Rocznika*. Dziękuję licznej grupie Recenzentów i Recenzentek, którzy mieli swój wkład w doskonalenie tekstów, a także Autorom, którzy przesłali swoje opracowania. Zachęcam do wyteżonej pracy te osoby, których teksty

znajdują się obecnie w fazie poprawiania z perspektywą publikacji w kolejnym numerze. Zapraszamy do zgłaszania na naszej platformie: <https://rocznikbezpieczenstwa.pl/ojs/index.php/rbm> nowych, oryginalnych tekstów do nr 2 *Rocznika*, który planujemy wydać z końcem tego roku, czas przesyłania artykułów to 30 września 2023 r.

Helena Wyligała
Redaktor Naczelna